
Maria Barbal, Càmfora. Edicions de la Magrana. Barcelona, 1992

Càmfora continua essent, com les obres anteriors de l'autora, una història de perdedors i de desarrelats, de renúncies i de nostàlgies, de submissions i petites rebel·lies mai consumades, on les lleis no escrites de la tradició pesen com una llosa damunt dels personatges.

Joan Josep Isern, AVUI (18-IV-1992)

El 1985, la petita meravella que és Pedra de tartera deixà apuntat que Maria Barbal, llavors un nom desconegut, tots els trumfos per a convertir-se en un sòlid valor de futur. Set anys després sembla clar que cal considerar-la un dels narradors amb més força de la literatura catalana actual. Un recull de contes i dues novel·les més han avalat una trajectòria gairebé impecable, on només sura, de tant en tant, el dubte de saber si Mel i metzines (1990) i Càmfora (1992) són comparables a l'alenada de frescor que suposà Pedra de tartera. L'impacte de la primera novel·la persegueix encara l'ombra de l'escriptora amb el ferro dels que han tingut la sort de començar des de la maduresa i encertant un ple a la primera jugada. Per això, Maria Barbal ha passat de ser l'autora desconeguda d'una novel·la esplèndida a un nom consolidat amb tres bones novel·les.

Càmfora és una tragèdia configurada sobre un tramata d'odis familiars i, fonamentalment, sobre tres personatges. Leandre, un pare dèspota i tirànic; Maurici, un fill acovardit i frustrat per l'omnipotència paterna, i Palmira, esposa de Maurici, la veritable protagonista de la novel·la, una dona intel·ligent i intuïtiva que s'afanya a defensar la seva llibertat davant de l'egoisme agressiu i l'instint capriciós del sogre. En un altre pla queden la filla gran de Leandre, Sabina, i el seu marit Frederic.

Un primer cop de geni i de prepotència paterns porten el tercet familiar

-Leandre, Maurici i Palmira- a traslladar-se des d'un poblet del Pirineu fins a Barcelona. Es una jugada estranya que fa malvendre una part de la hisenda i bescanviar el conreu de la terra per una botigueta de l'eixample barceloní. Anys després, quan el caprici i els embolics del pare ordenin un retorn a la casa pairal i a l'agre de la terra, la Palmira, allixonada per la realitat i per la perspectiva d'un futur que entreveu, malgrat tot, esperançador, decideix plantar cara a la vida i romandre a Barcelona. Es el gest d'una dona forta que assumeix el doble repte d'un marit esporuguit i d'una ruïnosa situació econòmica. Senzillament perquè Leandre, altiu i egoïsta fins al moll de l'os, ha traspasat la botiga i s'ha endut tots els diners.

La tragèdia familiar insinuada des de la primera pàgina tanca la història i cohesiona els diferents excursos argumentals de la novel·la. Una bona novel·la, certament, puntejada tothora pel seu caràcter universalista i enriquida pel rerafons simbòlic que suggereix el títol. Les boletes blanques de càmfora sintetitzen l'amor i el rebuig casolà, a la vegada. D'una banda, defensen de l'arna la roba desada a la calaixera i, per un altre costat, el seu olor fred i penetrant és com el dels odis familiars que es coven profundament fins que esclaten en forma de tragèdia.

Isidor Cònsul